

مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی

بخش اول: تحلیل وضعیت و ساختار

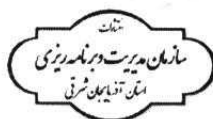
جلد چهارم

تحلیل ویژگی‌های زیربنایی

معاونت توسعه و برنامه‌ریزی

پاییز ۱۴۰۰

مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی بخش اول: تحلیل وضعیت و ساختار/ معاونت توسعه و برنامه ریزی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی؛ تهیه و تنظیم هاشم رستمزاده، محمود اولاد؛ زیر نظر پرویز محمدزاده، علیرضا پورانوری.	عنوان و نام پدیدآور:
تیریز: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی. ۱۴۰۰ -	مشخصات نشر:
۹ج: نقشه (رنگی)، جدول، نمودار (بخشی رنگی).	مشخصات ظاهری:
دوره: ۲-۶-۹۵۶۷۳-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۱: ۳-۰۰-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۲: ۱-۰-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۳: ۴-۰۳-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۴: ۲-۷-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۵: ۱-۰۴-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۶: ۵-۰۸-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۷: ۵-۰۶-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۸: ۷-۰۷-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸؛ ج. ۹: ۵-۰۵-۷۰۱۵-۶۲۲-۹۷۸	شابک:
فیبا	وضعیت فهرست نویسی:
ج. ۲- ۸ (ج. ۱ اول: ۱۴۰۰) (فیبا).	یادداشت:
ج. ۱. تحلیل وضعیت منابع طبیعی و محیط زیست. - ج. ۲. تحلیل اجتماعی و فرهنگی. - ج. ۳. تحلیل ویژگی های اقتصادی. - ج. ۴. تحلیل ویژگی های زیربنایی. - ج. ۵. تحلیل عرصه های فعالیت اقتصادی. - ج. ۶. تحلیل اقتصاد کلان استان. - ج. ۷. تحلیل سیاسی - اداری و سازمانی. - ج. ۸. تحلیل ساختار سکونتگاه ها	مندرجات:
آمایش سرزمین -- ایران - آذربایجان شرقی	موضوع:
Reclamation of land -- Iran -- Azerbaijan, East	موضوع:
عمران منطقه ای -- ایران - آذربایجان شرقی	موضوع:
Regional planning -- Iran -- Azerbaijan, East (Province)	موضوع:
آذربایجان شرقی -- اوضاع اقتصادی	موضوع:
Azerbaijan, East (Iran: Province) -- Economic conditions	موضوع:
رستمزاده، هاشم، ۱۳۵۴ -	شناسه افزوده:
اولاد، محمود، ۱۳۵۲ -	شناسه افزوده:
محمدزاده، پرویز، ۱۳۵۲ -	شناسه افزوده:
پورانوری، علیرضا، ۱۳۵۶ -	شناسه افزوده:
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی. معاونت توسعه و برنامه ریزی	شناسه افزوده:
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی	شناسه افزوده:
HT۳۹۵	رده بندی کنگره:
۳۰۷/۱۲۰۹۵۳۲	رده بندی دیویی:
۵۸۸۴۴۸۶	شماره کتابشناسی ملی:

عنوان: مطالعات برنامه آمایش استان آذربایجان شرقی

بخش اول: تحلیل وضعیت و ساختار	♦	نوبت چاپ: اول	♦
جلد چهارم: تحلیل ویژگی های زیربنایی	♦	نمارگان: ۱۵۰	♦
زیر نظر: دکتر پرویز محمدزاده/علیرضا پورانوری	♦	شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۵-۰۳-۴	♦
تهیه و تنظیم: هاشم رستمزاده، محمود اولاد	♦	شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۷۳-۲-۶	♦
ناشر: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی	♦	چاپ: اولدوز	♦
سال انتشار: ۱۴۰۰	♦	صحافی: اولدوز	♦

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

این کتاب به کتبه حبیبی چاپ شده است

فهرست کلی

بخش اول: تحلیل وضعیت و ساختار

جلد اول: تحلیل وضعیت منابع طبیعی و محیط زیست

جلد دوم: تحلیل اجتماعی فرهنگی

جلد سوم: تحلیل ویژگی‌های اقتصادی

جلد چهارم: تحلیل ویژگی‌های زیربنایی

جلد پنجم: تحلیل عرصه‌های فعالیت اقتصاد

جلد ششم: تحلیل اقتصاد کلان استان

جلد هفتم: تحلیل سیاسی-اداری و سازمانی

جلد هشتم: تحلیل ساختار سکونتگاه‌ها

جلد نهم: تحلیل مخاطرات محیطی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

بخش دوم: استنتاج و تحلیل یافته‌ها

جلد دهم: سازمان فضایی

جلد یازدهم: تحلیل نقاط قوت، ضعف و تهدید توسعه استان

بخش سوم: تبیین چشم‌انداز و طراحی سناریوهای توسعه فضایی

جلد دوازدهم: تبیین چشم‌انداز و تحلیل اهداف بنیادین

جلد سیزدهم: شناسایی سناریوهای توسعه فضایی استان

جلد چهاردهم: تدوین راهبردهای توسعه استان

بخش چهارم: نظام برنامه‌ریزی و پایش

جلد پانزدهم: تدوین برنامه‌های راهبردی و مدیریت پایش

آلبوم نقشه‌های سند آمایش

خلاصه مدیریتی سند آمایش استان

بخش پنجم: راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی

جلد ۱۶: پهنه ارس - جلفا (پهنه شماره ۱)

شهرستان جلفا

جلد ۱۷: پهنه (ارسباران) ارس - کلیبر (پهنه شماره ۲)

شهرستان کلیبر

شهرستان خداآفرین

جلد ۱۸: پهنه اهر - ورزقان (پهنه شماره ۳)

شهرستان اهر

شهرستان ورزقان

شهرستان هوراند

جلد ۱۹ - پهنه مرند (پهنه شماره ۴)

شهرستان مرند

جلد ۲۰: پهنه شبستر (پهنه شماره ۵)

شهرستان شبستر

جلد ۲۱: پهنه مرکزی (پهنه شماره ۶)

شهرستان آذرشهر

شهرستان اسکو

شهرستان بستان‌آباد

شهرستان تبریز

شهرستان هریس

جلد ۲۲: پهنه سراب (پهنه شماره ۷)

شهرستان سراب

جلد ۲۳: پهنه میانه (پهنه شماره ۸)

شهرستان میانه

جلد ۲۴: پهنه جنوب (پهنه شماره ۹)

شهرستان هشتروند

شهرستان چارویماق

جلد ۲۵: پهنه جنوب غرب (پهنه شماره ۱۰)

شهرستان بناب

شهرستان عجب‌شیر

شهرستان مراغه

شهرستان ملکان

جلد ۲۶: پهنه مجازی (پهنه شماره ۱۱)

محدوده اکوپارک‌های صنعتی شامل بخش‌هایی از شهرستان‌های تبریز، شبستر و هریس

پیشگفتار

استان آذربایجان شرقی دارای ظرفیت‌ها و مزیت‌های بالقوه بالایی در زمینه‌های مختلف انسانی، طبیعی، جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی است که آن را نسبت به بسیاری از استان‌های کشور متمایز می‌کند، اما فقدان سند آمایش و تقسیم کار ملی بین استان‌ها از یک سو سبب عدم بهره‌گیری مناسب از این مزیت‌ها و قابلیت‌ها برای سطح ملی و استانی شده و از سوی دیگر به عدم توازن‌های منطقه‌ای بین استان‌ها دامن زده است. همچنین عدم توجه به ناهمگونی ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نواحی مختلف درون استان طی دهه‌های گذشته، رشد ناهمگون این نواحی را در پی داشته است. بی‌توجهی به این عدم تعادل‌ها، دسترسی به اهدافی چون استفاده بهینه از ظرفیت‌ها، حفظ محیط زیست، توزیع متناسب جغرافیایی جمعیت، توزیع متناسب فعالیت‌ها، توزیع ثروت و درآمد و در نهایت رسیدن به توسعه‌ای پایدار را در استان دشوارتر کرده است. از این‌رو شناخت تفاوت‌های منطقه‌ای و مطالعه ساختارها و عوامل مؤثر بر آن، به منظور رسیدن به توسعه پایدار اجتناب‌ناپذیر است. پرداختن به مطالعات آمایش سرزمین به عنوان ابزاری که به مهندسی تدابیر توسعه در سرزمین می‌پردازد، می‌تواند بستر ساز برون رفت از بسیاری از معضلات مذکور شود.

به‌رغم اینکه در طی چند دهه گذشته در سطح ملی و استانی چندین مرحله مطالعات آمایش سرزمین انجام گرفته ولی این مطالعات هیچ‌گاه به مرحله نهایی تصویب و اجرا نرسیده و در نتیجه در تنظیم برنامه‌ها، تعریف پروژه‌ها و توزیع اعتبارات لحاظ نشده است. در برخی موارد آسیب‌هایی که به علت نبود نگاه برنامه‌ای به سرزمین تحمیل شده، از حد آستانه آن گذشته و همین امر ضرورت توجه به آن را آشکار کرده است. از این‌رو انجام مطالعات آمایش بر مبنای آینده‌نگاری فضایی منطقه‌ای و توجه به پیشران‌ها و عدم قطعیت‌ها ضروری است، به گونه‌ای که خروجی‌های آن در قالب مناطق برنامه‌ریزی استان و با توجه به برنامه‌ریزی مشارکتی قابلیت اجرا داشته و مدیریت آن امکان‌پذیر شود تا اعتبارات ملی و استانی علاوه بر پیشبرد وظایف حاکمیتی و ایجاد عدالت اجتماعی، از طریق فعال‌سازی بخش خصوصی برای توسعه مناطق مختلف استان در قالب تعادل منطقه محور عمل کند.

در این راستا، استان آذربایجان شرقی همپای سایر استان‌ها و در قالب ساز و کار پیش‌بینی شده در طرح مصوب سند آمایش استان، از سال ۱۳۸۵ نسبت به طراحی و سازماندهی مطالعات سند آمایش استان با بهره‌مندی از توان کارشناسان سازمان در تهیه «وضع موجود» اقدام کرد که حاصل مطالعات وضع موجود در ۶ بخش و ۱۲ جلد منتشر شد. از ابتدای سال ۱۳۹۰ همزمان با ابلاغ شرح خدمات جدید، مرحله دوم مطالعات آمایش و نیز بهنگام‌سازی مرحله نخست از طریق عقد قرارداد با دانشگاه تبریز آغاز شد.

مجموعه گزارش‌های طرح، پس از بازبینی‌های مکرری که توسط کارشناسان محترم سازمان و ناظر محترم طرح و مشارکت دستگاه‌های اجرایی و اعمال نظرات آن‌ها انجام گرفت، به تأیید و تصویب کارگروه آمایش و محیط

زیست و نیز شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان رسید.